

VIENIŠŪJŲ MIESTAS, arba SAMONINGOS VISUOMENĖS DRAMA

Gretos Grendaitės ir Tomo Vosylius paroda „Persirengimai“

Nesiginčiju, bet ir be didelio džiaugsmo pripažįstu – esu *homo urbanis*. Nepasitenkinimas tokiu apibendrinimu kyla iš nuojautos, kad esu mažas sraigtelis, skruzdėlė skruzdėlyne. Miestas yra struktūra, iš kurios pasiūlos atsiranda ir per kurią reiškiasi miestiečių gyvenamos ir vartojimo įgūdžiai, o galiausiai ši mašinerija subtiliai (su grėsminga šypsena ar romiu abejingumu) visus suvartoja. Miestas – tai simuliakrinis organizmas, kuriamas mūsų pačių, bet jis mus uzurpuoja ir ištirpina individualumą, tampame priklausomi nuo jo. Kuo didesnis miestas, tuo mažesnis

jame žmogus. Be abejonės, miestas yra ir civilizacijos raidos įrankis, kultūros plačiąja prasme židinys, idėjų generavimo centras. Miestas masina ir traukia, kelia priklausomybę, lygintiną su „Stokholmo sindromu“, kai įkaitas emociškai prisiriša prie savo pagrobėjo.

Vidinė visuma tokia suskeldėjusi, sutrupėjusi, kad šiuolaikinis miestietis priverstas įsijausti į daugybę vaidmenų, tipažų, tarytum nuolatos persirenginėtų.

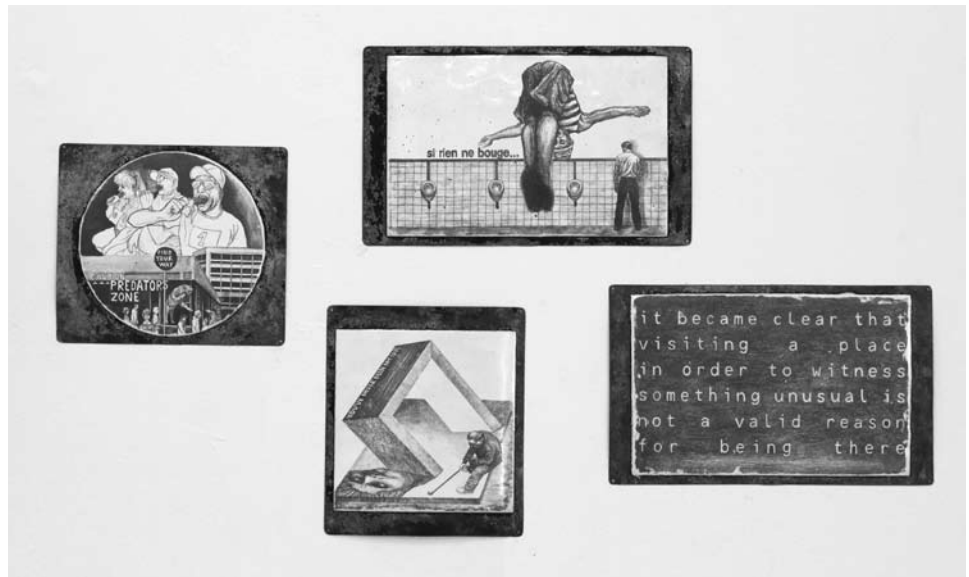
Apie vidinės sumaišties, daugiaveidiškumo dramą ir komizmą byloja 2013 m. kovo mėnesį Kaune, galerijoje „Meno parkas“, surengta Gretos Grendaitės ir Tomo

Tomas VOSYLIUS. Parodos „Persirengimai“ fragmentas

Vosylius paroda „Persirengimai“. Tai kultūrologinis ir meninis žmogaus sąsajų su miestu tyrimas. Skirtingomis priemonėmis kuriantiems menininkams pavyko sukurti vieningą, tačiau daugiasluosksnį naratyvą. Iš bronzos nulieti Vosylius personažai bendrauja su Grendaitės „persirengėliais“, nupieštais ant emalio ir „iškeptais“, arba brūkštelėtais japonišku tušu popieriaus lape, arba aplikuotais, fiksuotais nuotraukose. Gausybė amplua, veidai, paslėpti po kaukėmis ar įspūdingu makiažu, dirbtinai putliomis lūpomis, su madingais aksesuarais (pvz., dekoratyviniais šuneliais), su skalbimo mašinos būgnu ar kalėdinės eglutės žaislu vietoj galvos, su *davinčiniu* „Vitruvijaus žmogumi“, slegiančiu pečius... Tomo Vosylius metalo plastikos žmogystas ir Gretos Grendaitės japonišku tušu (menininkė įgūdžius tobulino metus studijuodama Japonijos didmiestyje) pieštus personažus „pajvairina“ Paryžiuje, meno rezidencijoje, rastų popsinių žurnalų iškarpos. Pavadinimas *FLORA & FAUNA (I ir II)* ironiškas, nes augmenijos apraiškų cikluose beveik nėra – kaktusų klomba ir rožės žiedas, iškirpti iš minėtų žurnalų, yra bene vieninteliai simboliniai augalų motyvai. Užtat faunos – apstu. Tačiau fauna laikytini ne gyvūnijos pavidalai, o žmogus transformeris, žmogus sparnuotis, žmogus giltinė, žmogus raguotis/ ausuotis / kumpuotis, iškėlęs rankas aukštytyn, sklendžiantis kosmose, išnykstantis šešėlyje. Kartais įkalintas grotų, kartais išlaisvintas klouno kaukės ar prisidengęs neįgaliojo įvaizdžiu. Visada vienišas ir anoniminis.

Personalijas ir vidines jų transformacijas / persirengimus fiksuojantys piešiniai verčia žiūrovus klausti – o kur kulminacija? Kur įvykis? KURGI MIESTAS?

Greta GRENDAITĖ. Iš parodos „Persirengimai“

Airidos Rekštytės nuotr.

Šioje parodoje bene konceptualiausias dalykas yra tai, kad miesto nėra, jis minimalizuotas iki fragmentiško dokumentalumo: keli užstrigę fasadai piešiniuose („Tuštumos“), Paryžiaus skersgatvių ir sendaikčių turgaus nuotraukos. Menininkai perkelia veiksma į reklamų ir persikūnijimo apšėstą žmogų. Kai kuriuos personažus autoriai nusižiūrėjo tikrovėje, bet vaizduotė juos išgrynina. Kosmologinę, itin harmoningai sudėstytą ekspozicijos sandarą (fizinį parodos karkasą) pamėkliškai perskrodžia sustabdyti anonimiškų personažų judesiai. Taigi miestą menininkai parodoje aktualizuoja ne per *urbs* (akmens miesto) bet per *civitas* (žmonių miesto) sampratą. Tik šiuolaikiniame mieste, meistriškai suprojektuotame Gretos Grendaitės ir Tomo Vosylius, *homo consumens*, *homo symbolicus*, *homo urbanis* užima floros ir faunos vietą neišvengiamos vienatvės akivaizdoje.

Paradoksalu, bet šiuolaikinio, vadinasi, technokratinio, žiniomis ir medijomis pulsuojančio miesto aktualijas jaunosios kartos menininkai tyrinėja, naudodami daugiausia klasikines technikas. Ar menininkai vis dar tiki išskirtiniu suasmeninto meno prasmingumu, remiasi profesinio meistriškumo kriterijumi? O gal tai – sąmoningas pasirinkimas atidžiau išsižiūrėti, užuot praėjus pro šalį ir vėl persirengus? ■